

DUNÁNTÚLI HAZÁNK

Egyesült, nemzeti, keresztény kisgazda- és földmives-párti politikai lap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápa, Jókai Mór utca 15.
Telefonszáma: 14.

Előfizetési árak: egész évre 108 K, félfévre 54 K,
negyedévre 27 K, egy óra 9 K. Egyes szám ára 120 K.

Ideigl. felelős szerkesztő:

ZSILAVY SÁNDOR.

A keresztény kisgazda- és földmives-szövetség
hivatalos lapja.

Megjelenik minden pénteken és vasárnap.

Szemle.

Vasárnap, a megszállt területek szobrainak leleplezése idejében, harangzúgás közben, egy komoly, tiszteletreméltó férfiival beszélgettem. Keserűség, fájdalom volt mindenik szava: „Tudom — mondotta —, hogy százak, ezrek áldoznak ma a szobrok talapatánál; tudom, hogy sok ezren zokognak lehajtott fővel elvesztett szülőföldjük felett. Öreg, megtört lábaimon akár gyalog is elmentem volna az ünnepélyre. De valami visszatartott! Úgy látom, érzem, hogy ez a nap nem a veszteség gyászána, a magyar lélek gyászána ünnepe. Látja ezt a sok vidám, nevető arcot? Nézze, itt egy plakát, mely táncmulatságot hirdet és kérdelem, Csonka-Magyarország területén hány ezren táncolnak, mulatnak, dörögnek ma, míg az ország fővárosában talán... ki tudja — temetnek. Vajjon, mi illik ma jobban hozzánk, a komoly gyász, vagy pedig a hangos cigányzene? Míg az ország fájdalma, vesztesége ott nem él a lelkekben, a szemek tekintetében — én nem hiszek Magyarország feltámadásában.” — Megértőleg szorítottam meg kezét és úgy érzem, hogy egy rejtett, mely fájdalom rezeget át azon lelkembe.

Linder Béláné „elvtársnő”, a „nem akarok katonát látni” Linder Béla felesége, a Pécselt megjelent „Munkás” című lap híradása szerint előadást tartott „elvtársnőnek”: az „erkölcs és anyaság” viszonyáról. Olvasóink talán még visszaemlékeznek, hogy nálunk is tartottak a helyi erkölcsös tanácsrendszert alátámasztó tárgyu előadást. Minő undor és csömör ülte meg a lelkeket! A „kegyelmes elvtársnő” előadását, a „Munkás” szerint, nagy tetszéssel és viharos tapsokkal fogadták a nagyszámú megjelent „elvtársnők”. A beszéd anyaga a „szabadszerlelem” körül forgott. Megtámasztotta az anyaság fenséges nimbuszát, amidőn kijelentette, hogy az anyaság nem akkor erkölcsös, ha azt a törvényes formák által előírt házasság szentesíti, hanem csak akkor, ha „igaz, természetes érzelmekkel, de házasság nélkül következik be”. Szegény pécsi munkásnők, szép irányító apostolt rendelt számotokra sorotok! A bujaság, paráznaság méltelyez, erkölcsromboló csirák hitegelik a „boldogító” eszmékkel elgyötört lelkeket. Szerinte: „a nőnek nagy érdeke fűződik a szocializmushoz, mert csak ettől várhatja természetes jogainak érvényesülését”. Tehát a házasság nem természetes joga a nőnek, hanem a „szabadszerlelem”. — Boldog pécsiek, kiknek az erkölcsi züllés feneketlen mocsarait tárják fel a munkásboldogító jótékony kezek. Vajjon hol késik az a megtört kéz, mely beléjük szorítsa a lélegzetet?

„Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.”

TÁVIRATOK.

(Saját tudósítónktól.)

Gróf Apponyi előadása Svájcban.

Budapest, jan. 20.

Gróf Apponyi Albert a genfi egyetemi ifjuság előtt a január 24-én tartandó egyetemi konferencián előadást fog tartani Magyarország szerepéről Kelet-Európa újjáalkotásában.

Ausztria népszavazást kér.

Bécs, jan. 20.

A M. T. I. jelenti: A „Rothaus” népcarnokában tegnap tartott népgyűlés elhatározta, hogy népszavazás elrendelését kéri a kormánytól a Németországhoz való csatlakozás kérdése felett.

D'Annunzio Itáliában.

Bécs, jan. 20.

A Neue Freie Presse zürichi tudósítója jelenti, hogy D'Annunzio ma Vencébe érkezett. Érkezéséről még a legbizalmasabb barátait sem értesítette. Érkezésének titokban tartása felől megtagadott minden felvilágosítást.

Megszakadtak a holland szén-tárgyalások.

Bécs, jan. 20.

A M. T. I. jelenti: A hollandiai szén-csoporttal való tárgyalások, melyek több mint egy hétig tartottak, nem jártak eredménnyel. A tárgyaló felek között megegyezés nem jött létre. A hollandiai megbízottak visszautaztak Amszterdamba. Beavatott körökben valószínűnek tartják, hogy a tárgyalások ezzel nem szakadtak meg, hanem folytatni fogják őket írásbeli vagy szóbeli úton és végül mégis meg fognak egyezni.

A francia miniszterelnök az erős kéz embere.

Bécs, jan. 20.

A M. T. I. jelenti: Briand beszédében kijelentette, hogy a közelgő tárgyalások alkalmával érvényre fogja juttatni Franciaország minden jogát és követelését. Alighanem Németország új határidőt fog kapni a lefegyverzés végrehajtására.

Harminc év.

Egy teljes emberöltő, mely küzdésben, fáradságban, munkában, elismerésben, méltánylásban ép úg, mint félreismerésben és mellőzésben gazdagon pergett le a gazdatársadalmi és szövetségi intézmények egyik kimagasló vezéreharcosa és kezdeményező apostola: Bernát István örökbecsű munkásságának megkezdése óta.

Jubileumra gyűl össze a magyar gazdatársadalom, hogy meghajtsa hálájának, szeretetének, törhetetlen ragaszkodásának zászlaját ama férfi előtt, aki nagy lelke hatalmas tárházának kincseit harminc éven át pazar kezekkel szórta a szervezetlen magyar gazdaközönség közé.

Nehéz, kemény, töretlen volt az út, melyen Bernát István a nyolcvanas évek végén elindult. De ő nem rettent vissza semmi akadálytól! A küzdelem, a sikertelenség csak megacélozta izmait, újabb impulzust adott lelke hatalmas szárnyainak. Pedig küzdenie kellett az előítéletekkel, mely őt munkája kezdetén reakciónak bélyegezte; küzdenie kellett a magyar gazdaközönség maradiságával, mely minden új és hasznos iránt hideg közömbösséggel, nemtörődömséggel viseltetett. De nem volt hatalom, mely őt munkájában gátolta; nem volt megnevelés, keserű csalódás, mely meghátrálásra készítette, csüggedővé tette volna. Esméje, ideája volt a magyar gazdatársadalom megszervezése. Tudta, érezte, hogy állami létünk, társadalmi fejlődésünk hatalmas gyökere a magyar földben, a magyar gazdatársadalomban rejlik.

Tudta, ha ennek nagysága öntudatra ébred, ereje kifejtésére méltó teret nyer: a gazdanép döntő politikai tényezővé, irányító és vezető társadalmi szervezetté válik. Bernát Istvánnak nem a politikai, de a gazdasági szervezés volt a célja. Ugy látszik, hogy ez az a bázis, melyen hazánk jövő sorsa, mint biztos, erős fundamentumon nyugthatik. A legnagyobb magyar: Széchenyi István gyönyörű eszméi ejtették meg lelkét: „A nagy magyar parlagot paradicsomkertté varázsolni”. Ezért küzdött szóval, tollal, tettel! Megalapította a „Szövetkezés” című folyóiratot, melyben az elhanyagolt magyar falura terelte közéletünk jeleségeinek figyelmét. Felrázta a falvak népét ősi tunyaságából, hatalmas szóval kiáltván fülébe a nagy nemzetmentő hivatást, mely reá a jövőben várakozik.

Hatalmas alkotásainak nehéz volna számát adni. Hogy többet ne említsünk,

az Országos Központi Hitelszövetkezeti, a Hangya, a Gazdák Biztosító Szövetkezete, a Mezőgazdák Szövetkezete és több fel nem sorolható szövetkezet, mind-mind benne tisztelik alapító mestereiket.

Míg egyik oldalon szeretettel, bácsiltes megértéssel közelgett népdnk lelke és tiszta értelme felé, hogy annak parlagon hagyott hatalmas gazdasági energiáit felébressze, öröklött nemes tulajdonságaiban, erkölcsseiben megerősítette; a másik oldalon a toll hatalmával megbecsülést szerzett még a külföldön is a magyar névnek s egy tetterős, tudásban, tapasztalatokban gazdag és az ő nemes eszméin felnevelkedett hatalmas írói gárdát nevelt a magyar nemzetnek.

Nem érezzük magunkat hivatottnak arra, hogy Bernát István báberos érdemeit az őt megillető koszoruba fonjuk. Csak kicsinyiségünket megillető szerénységgel kérünk helyet magunknak ahhoz a meleg, szeretettel teljes ünnepüléshez, melyben Bernát István a kicsiny falvak milliói, a tudósok, hálaa tanítványok hatalmas serege harminc éves jubileuma alkalmából részesíti.

Megérte eszménke fensége diadalát; őt ez bizonyonnyal boldoggá teszi. Bennünk pedig boldog büszkeséggel tölt el az a tudat, hogy a még ma is buzgó és tetterős apostol lábai elé mi, az ő hatalmas nyomdokain haladó törpe emberek is elhelyezhetjük a tisztelet, szeretet és hála egy szerény mezei virágát.

Rupert Rezső beszámoló-beszédei a devecséri kerületben.

Élénk politikai élet színtere volt az utóbbi napokban a devecséri kerület. Rupert Rezső, a kerület képviselője látogatta meg Nagy Pállal, a bácsalmási kerület képviselőjével, a Somlófalja községet. Nagyobb beszédeket tartottak 15-én a kerület székhelyén: *Devecsériben*, 16-án *Csöglén*. Mindkét helyre messze falvakból sereglettek össze a választók. Amerre útközben is jártak a képviselők, kiket a devecséri vezető emberek kísérték mindentűvé, a lakosság szeretettel és meleg ünnepiességgel fogadta őket. Itt is, ott is küldöttségek jöttek eljűk, s kedves figyelemmel gondoskodtak a szavazatok a jelöltek között, jöttek választók képviselőjűkhöz és lelkesedéstől pirosló arccal vallották meg, hogy: „Mi nem voltunk akkor képviselő úr mellett; megmondjuk magyaros őszinteséggel; de most már sajnáljuk, resteljük; most már mindannyian szerető hívei vagyunk; büszkén gondolunk nehez küzdelmekre; tudjuk, hogy a népek lelkes barátja; mennél többet üldözik, annál jobban szeretjük mi”.

Devecsériben és *Csöglén* órák hosszágáig beszéltek a képviselők a politikai eseményekről és általánosan a társadalom és az ország dolgairól. Áhítatos figyelemmel, mintha földbe gyökereztek volna a lábuk, hallgatta őket mindenütt az imponázna számban összesereglett közönség. Vázolták mindazokat a kérdéseket, melyek a nemzetgyűlést a lefolyt év alatt foglalkoztatták, s hű képet adtak a mai állapotokról, s lelkesítő, vizsgálatva szólaltak a magyar jövődőről.

Rupert Rezső beszédéből kiragadjuk a következő részeket:

„Két nagy eseménnyel indultunk el egy év előtt a nagy útra, a magyar jövődő ígért földje felé, hogy megmentsük a megmaradt kis országot és visszaszerezzük a régi: a keresztény hit igazságával, szeretetével és jóságával, s a hazaszeretetet szent tűzével és nagy akarással. Szomorúan kellett azonban tapasztalunk, hogy e remények csakhamar üres jelszavakká zsugorodtak. A keresztény szeretet, jóság és igazság helyébe gyűlölködés lépett úgy, hogy végre már ijedten kellett észrevennünk, hogy visszaéléseket, rendbontást, korrupciót és sok egyéb nagy bűnt akarnak egyesek és tömegek fedni és sokszor azonosítani a kereszténységgel. A hazaszeretetről az lett, hogy egyes politikai csoportok csak a maguk önző érdekeit hajszolták. Sokszor figyelmeztettem a Házat, hogy a jelszavas politika, különösen, ha a jogrendet is veszélyeztetni, romlásba visz. Sűrgettem a reális

keresztény és magyar politikát. Rámutatam, hogy nem szavakra, izgatásra, gyűlölködésre, hanem keresztény és magyar áldozatkészre van szükség! Első teendő a magyarság politikai létének biztosítása, s. ha erre az állam ereje nem elég, ám tegyek a háza oltárára áldozatokat azok, akiket Isten nagy javakkal megáldott. Új *Széchenyi* Istvánokra van szükség. Kik jóságaiuknak egy-egy évi termését felajánlják a szenvedő nép szükségleteinek kielégítésére. Csak így lehet a keresztény és nemzeti eszmények diadalát biztosítani. Hiszen *Széchenyi* mondotta, hogy éhes embernek nincsenek eszményei, az éres gyomor lukában csak szikolódás kél és egy félelmes forradalmi kiáltás: *kenyeret!* Az ország kereszténységének egyharmad része szinte éhhalálra van ítélve. Ijesztő mértékben nő a gyermekhalandóság és hány és hány kis magyar gyermeknek nem is szabad megszületnie, mert nincs számára asztal terítve a magyar földön. Ha ezen nem változtatunk, nem lesz a keresztény *Magyarországból* semmi. A háza még az életet is kívánhatja polgáraitól. Ha elvette a férjét, apát, s a fiut: akkor is ahhoz joga van, hogy végzettségében a legsúlyosabb anyagi áldozatokat követelje azoktól, akik ezt a terhet megbírják.

Már kezdetben figyelmeztettem arra, hogy a gyűlölködés tönkre fogja tenni az országot. Nem hallgattak ránk. Napirenden voltak a leggonoszabb rendbontások, míg nem a külföld pénzügyi bojkott alá fogott bennünket. Napról-napra romlott pénzünk értéke. Még a bolsevizmus után is 25–30 frankot ért a száz koronásunk, azóta már alig ér valamivel többet, mint egy frankot. Ez azt jelenti, hogy a külföldről behozott árúért majd 25–30-szoros árat kell fizetnünk, mint kellett még a kommunizmus alatt is, mely pedig a gonoszságok gonoszsága volt. Könnyű belátni, mire vezetett ez, ha tudjuk, hogy majd mindenért külföldre szorulunk. Ezért van az, hogy az ország évi kiadása husz milliárd, mely megbírhatalan adóterhet ró a népre. Láttam ezt előre s azért elébe vettem magamat az anarchia áradatának, mert az a kereszténység, mely még véres atrocitásokat is a kereszt oltalma alá igyekezett vonni: rosszra vezet, az országot nemcsak erkölcsi, hanem anyagi romlásba is dönti. Eltépte a rokonszenven szálat, melyeknek a művelt világhoz kellett volna bennünket kötni. Magunkra maradtunk. Pedig talán még a béke is másképp sikerült volna!

Mindhiába, a keresztény kurzus anarchiává fajult, mely csak felváltotta az anarchizmá más nemét. A megújulás, a forradalmi rendszabályok, mert túlmentek a kellő határon, maguk is forradalomná váltak. Keletkezett egy hatalmi rendszer, amely milliókba, milliárdokba került ennek a szegény országnak.

Ez vette ki a tanult középosztálynak kezéből a mindennapi kenyeret. Hanem ennek az osztálynak egyrésze magának köszönheti végzetét, mert ahelyett, hogy józannul a nép politikája mellé szegődött volna, a túlzók mellé állt:

a plutokrácia ézszeretlen, sokszor kegyetlen és embertelen politikáját támogatta. Elterelték a nép figyelmét életbevágó kérdésekről, hogy a konjunkturákat jobban kihasználják és üdvös reformokat elodáznai lehessen. Így történtek csak meg, hogy például a nagy erdőtulajdonosok fájának ára közben megbírhatalan magasra szökött; pénzünk értéke pedig folyton csökkent. Ez a mi nyomorúságunk titka és nem az, hogy például a gabona drága. Békében 4 dollár volt a buza ára, ma két dollárnál is olcsóbb. Okozták a kiszegdatársadalmat; pedig mi, kiszegdaképviselők, hajlandók lettünk volna arra is, hogy a hatodik holdtól kezdve mindegyik kiszegdatól ingyen vegyének el egy-egy méter-mázsza kenyérmagot, a többi felett pedig hadd rendelkezék szabadon; szívesen hozták meg a kiszegdak ezt az áldozatot: az ellátatlanokért, de azután a közép- és nagybirtok adja át a hazának a többit, amire még szüksége van. Jó tanácsunk hiábavaló volt. Most némely helyen még vetőmagra szorulnak. Arról pedig szó sincs, hogy a készpénzből élőkön áldozattal segítsenek.

Áljon mellénk az intelligencia, mely eddig maga alatt vágta a fát, mikor holmi görögützes káprázatpolitikának odaadta magát. A kiszegdakosztály is a középosztályba tartozik, vele lehet csak igazi polgári politikát folytatni s a polgári államot, milliók országát megteremteni, melyben többé nem egy-két ember fogja megszabni, hogy mi a fontos: az-e, hogy a Hábsburg-ház, ha török, ha szakad, mielőbb visszakertüljön a trónra, hogy a főrendiház mielőbb helyreállítsák, vagy az, hogy betevő falatunk legyen s minden kérdésünket ahhoz képest oldjuk meg, mikép lesz az jobb régi határaink visszaszerzése szempontjából. Semmiféle ábrándot nem üzhettünk, csak a szent önzésnek, a magyar érdekek politikáját kell követnünk. Az utókor megátkozhat bennünket, ha ma gyáván, fértiatlanul viselkedünk, csak azért, mert egyesek szolgiaság nélkül nem bírják függetlenségüket elképzelni. Azt nem szabad megengedni, hogy a magyar nép akaratának érvényesítését főrendiházi reformokkal megnehezítsük. Igazi törvény csak az lehet, a lelkek mélyéig hívó, vérré váló, mely a magyar milliók egyetlen akaratának levegőjében születtek meg. Jjjenek a tudósok is ide. *Született* törvényhozókra pedig nincs szükségünk.

Ma az integritás kérdése az, amely bennünket a mindennapi kenyéren kívül még érdekelhet. Katonakerőnk is erre a célra kell szerveznünk. Igazi néphadsereg van szükség, mely nem egyes emberek vagy politikai csoportoké. Nagy katonai terheket, melyek meg nem térülnek, nem bírnak el. Sok nem gyámölcsöző kérdés romlja állami életünket, pénzünk értékét, mi megint elsősorban csak a középosztály tanult elemeinek szábjából veszi ki a kenyeret. De hiába, védőképességünket meg nem gyengíthetjük. Hanem azt el lehet érni, hogy ne kerüljön sokba. Már eddig is be lehetett volna vezetni azt a rendszert, hogy minden községbe kihelyezzenek egy-egy derék tisztet, olyat, ki a polgársággal együtt tud érezni.

Ez átvénné a község testnevelésének irányítását. Már az ifjakat sportra nevelni; az aravallókat katonának képezni. Egyik falu a másikkal, majd több község, több községgel katonai gyakorlatokat végezhetne. Ott lenne az egyes községekben 50–100 fegyver, megbízható kezekben. Forradalmár ellen is hathatós erő. Nemes vetélkedésre buzdítana, sporttá válnék az egész katonaság. Általánossá tenné ez a rendszer a magunk erejébe vetett hitet is. Önbizalmat teremtené. Minden falu magáról tudná, hogy a többi falu is olyan erős, erős tehát az ország is. Mindenkit jó, büszke, kedvel szolgáló katonává lehetne képezni, hogy milliónyian lehessünk, mire újra hív majd a háza. Es ez nem kerülne sokba. Nem kellene 30–40.000 koronát egy-egy katonára költeni: a munkától sem vonná el polgárainkat, mert szabad időben lehetne üzni a katonáskodást, s szenvedéllé fokozni a sportot. Így megoldatnék a katonasítási kérdést is; elhelyezést nyerne minden tiszt, aki megérdemli. Készen lenne az igazi polgárhadsereg, a nemzet hadserege, melyet kedvelt tiszt vezetnének. Csak a városi parádékról kellene lemondani; arról, hogy a tábornokok egyenruhás hadsereggel játszanak. Ólomkatonák helyébe félelmes és öntudatos polgárokának nőnének. A rendre majd vigyázna az államrendőrség és csendőrség. A

megtakarított sok-sok milliárd egy részén aztán készleteket lehetne szerezni s jutna belőle elég a nyomorgó tisztviselőknek is; de a nagyobb része meg is maradna. Nem lévén oly nagy improduktív kiadásunk, valótánk is javulna, egészen megjavulna. Elfenszázadunk nem szoríthatnának bele, hogy katonáskodás helyett sportot játszyunk, militarizmus helyett civilizálódunk, mely — a polgár és katoná egy levén — erősebb minden militarizmusnál. Láttuk, hogy a háboruban is először a militarista államok, a gépkatonák államai omlottak össze.

Minden magyart, a születendőket is megmenteni! Ez volt a kisgazdapolitika eddig, mely magáért eddig úgyszólván semmit sem tett. Ez a politikát kell követnünk. El kell helyezni hivatásos katonáinkat, a menekült magyarokat is, el kell látunk a létminimum határáig tisztviselőinket is, mindenkit, aki magyar. És ez sikerül, mihelyt az öncélú militarizmus rendszerét túl leszünk. Ez emészti ma föl mindenünket. Hiába! Látjuk abból, hogy ratifikálnunk kellett.

Nem kell kétségbe esni, a világhelyzet változni fog és fegyver ereje nélkül is vissza fogja adni régi hazánkat. Ma az igazság fegyverek nélkül, sőt fegyverek ellen is érvényesül. A mi ezeréves igazságunk pedig igazán igazság. Földrajzi, gazdasági és történelmi szentháromság. Ha pedig véraldozat kell majd, mikor út az óra, akkor is készen leszünk, ha mindnyájan katonák, igazi nemzeti hadsereg vagyunk!

A keresztény politikát *Szent István* politikaként kell foglagnunk. Hivatása, hogy továbbra is *Nyugathoz* kapcsoljon bennünket, hogy ha Nyugatnak majd választania kell, hogy bennünket, vagy a keleti kereszténység országait támogatassa-e, mellénk állítsa a szolidaritás. A katolikus *Franciaország* és *Itália* s a protestáns *Anglia* és *Amerika* egyformán megtalálja itt a maga keresztény testvéreit.

Meg kell mentenünk a sok mulasztásból legalább azt az egy értéket, amit a nyugati kereszténység legtöbbször becsült: a szabad és művelt *Embert*. Ha csirkefogók gaztetteinek lepleül engedjük aljasodni kereszténységünket, nem fog sikerülni az, s akkor elvesztettük a Nyugattal való testvériséget és vele jövődönk reménysegeit is.

Szerető szavakkal emlékezett meg a szónok vele levő barátjáról, *Nagy Párol* is, az igazi ismert nevű és némes lelkű kisgazda képviselőről. Elmondta, hogy lelkük akkor forrt össze, mikor *Nagy Pál* felállott a parlamentben és tiltakozott a botbontás behozatala ellen, mely kilökt bennünket a kulturnemzetek közül. Azt mondta ekkor *Nagy Pál*: A botot azért nem szavazza meg, mert a deres volt az, melyen Magyarország élterejét századokon át összetörték. Jobbágy szülők gyermeke. Ősei emléket gyalázná meg, ha a bot mellett szavazna, mely szomorú századokra emlékeztet.

Nagy Pál beszédeiből vesszük a következő részt:

„Eljöttem a deveszeri kerületbe, mert kíváncsi voltam arra a népre, mely az én némes érzésű barátomat, *Rupert Rezsőt*, a bátor harcost, a parlamentbe beküldötte. Látom a Somlóvidék derék népét, most már meg tudom érteni, hogyan volt az én barátomnak az a nagy ereje, bátorsága, elszántsága, mellyel még a halált is megvetve, hónapokon át küzdött az anarchia ellen. Népe lelkéből vette az erőt ehhez a nagy feladathoz, mellyel azok közé állt, kiknek a hazza sokat köszönhet. A deveszeri kerület népe öntudatos, igaz magyar, acélos, bátor, szabadságot szerető, némes érzésű és vértanúságra kész. *Rupert Rezső* egyszerűen csak — ilyen deveszeri volt! Ennyi az egész és akkor megérthető, hogy bátor, dacos és ilyen igaz magyar volt. Kerület és képviselője méltók egymáshoz, ma már mindkettőnek nevét ismeri országvilág. Adja az Isten, hogy az egész ország mielőbb olyan öntudatos kerületté váljék, amilyen a deveszeri, s akkor mindegyik majd egy-egy *Rupert Rezsőt* fog adni a hazának. És ha ad, akkor szerencsés lesz.”

Szólt még *Nagy Pál* azokról a rágalmakról, melyeket a reakciós politika sajtója *Rupertre* szór; szeretnék erejét ezzel megtörni s így a kisgazdapolitikának is ártani. „Hanem

— úgymond — a rágalmak *Rupert Rezső* egyéniségéről lepattannak. Hiába akarják, elhíhetni a világgal, hogy akármikor is anyagi érdekekből cselekedett, mikor gonosztevőkről rántotta le a leplet az ország színe előtt. Jól tette! Kötelességét teljesítette! A hazza javára cselekedett! Amit ő tett, nincs az a pénz, mellyel azt megfizetni lehetne. Heleken át életével játszott, mindnyájan aggódtunk érte, bár örültünk, hogy végre van valaki, aki a különböző vezérelmes maffiákkal szembeáll. Lehető volt-e ez pénzért cselekedni? A *Landau-ügyet* is fel kellett tártani a világ előtt. Ha mindazt, amit előadtok, mint ügyvéd teljesítette is, tapasztalatait közölni kellett az országgal, hogy annak javára váljanak. Javára is váltak, mert ott fordult meg kissé a dolgoknak már-már katasztrófát jelentő rendje. Azóta kezd érezhetővé válni a jogrend s az atrocitások megszűnése.”

Györfy Kálmán ref. tanító köszönte meg meghatott szavakban a választók nevében a látogatást és a beszédeket, biztosítván a választók lelkes tapsai és éljen-kiáltásai közepette a kerület képviselőjét és kedves vendégét a választók oszlatlan szeretetéről és bizalmáról.

Szünni nem akaró ünneplés követte a beszédeket, mignem a sok szives vendéglátás után, szép napok emlékeit vive magukkal, késő éjjel Csögléről Pápara utaztak a képviselők, hol egy napot időztek, mint polgármesterünk szívesen látott vendégei.

„Csönka Magyarország — nem ország,
Egész Magyarország — monyorország!”

LEGÚJABB.

Tisza gyilkosa meghalt.

Budapest, jan. 20.

Dobó István, a budapesti 16-os számú helyőrségi kórházban ma hosszas betegség után meghalt. Dobó volt az, aki 1918-ban gróf Tisza Istvánt, a nagy magyar államférfiut meggyilkolta.

Az ir forradalom.

Bécs, jan. 20.

A M. T. I. jelenti: angol csapatok megszállották Dublin városának nagy részét. Az egyik kerület minden házát át-kutatták. Az első emeletek lakóinak fél órát engedtek arra, hogy eltávozzanak a lakásaikból. Azután gépfegyvereket helyeztek el, melyekkel az egész várost sakkban tartották. Éjjel nagy utcai harcok támadtak. Az ablakokból lövöldöztek a katonákra, akik gépfegyverekkel tüzeltek vissza. Sok katona és polgár sebesült meg. A megölt sinfeinek számát nem sikerült megállapítani, mert a sinfeinek a halottaikat elrejtették.

Amerikai kölcsön Európának.

Bécs, jan. 20.

A M. T. I. jelenti: Harding Newyorkban beszédet tartott, melyben kijelentette, hogy hosszulejáratu kölcsönt eszközöl ki tőkebefektetés céljából az európai államok részére.

Gyimóti-ut 1. számú ház,

(Szélesviznél) gazdálkodási célokra kiválóan alkalmas, nagy udvarral s kerttel szabadkőzből eladó.

Bővebb felvilágosítás Brenner Ernónél Rákóczi-utca 6. szám alatt nyerhető.

HIREK.

Franciscs Norbert †

Ismét eltávozott, ismét itt hagyott bennünket egy igazi férfiú, akinek egész életét, némes munkásságát a költészet, a lángoló hazaszeretet jellemezte. Most távozott el tőlünk, a legnehezebb időkben, amikor oly nagy szükségünk volna világító jellemekre, aki megmutatná az utat, amely kivezet bennünket a mai bizonytalanság rettenetes örvényéből. Mi, akik koporsójánál álltunk, elrebege az utolsó Istenhozzádot, fohász kél szívünkben, kérve a Mindenható, adjon még sok ily némeslelkű, önfeláldozó, hazájáért rajongó férfiut, mint *Franciscs Norbert* volt, s mi, akik még itt maradtunk, legyen nekünk eszményképünk, lakozzék némes lelke a mi lelkünkben, mert a nagy harcot, ami még reánk vár, csak úgy végezhethetjük be diadalmasan, ha az Ő eszményképe: a hit, a hazáért való rajongás lesz a mi hitünk is. A boldogulat — aki városunkban hunyt el — folyó hó 19-én Bakonybélben, apátsága székhelyén helyezték örök nyugalomra. Előző nap a holtest a pápai bencés templomban volt felavatalozva, hol dr. *Bárdos Remig* pannonhalmi főpap fényes segédlettel mondott gyász-misést, melyen hatalmas számu és előkelő közönség s a Rend kiküldöttjei vettek részt. Beszenteselés után a holtestet a résztvevők nagy tömege elkísérte a Szélesvizig, ahonnan újabb beszenteselés után Bakonybélbe vitték, ahol a község nagy részvéte mellett *Jándi Bernandin* dömölki apát végezte a szertartást. — A gyász-esetről a bakonybéli konvent a következő gyász-jelentést adta ki:

„A Szent-Móricról nevezett szent-benedek-rendi bakonybéli apátság konventje szomorodott szívvel, de Isten akaratában megnyugodva jeleníti, hogy szeretett feje, nagyságos és főtisztelendő *Franciscs Norbert* apát úr, Győr város volt országgy. képviselője és tankerületi kir. főigazgatója, 1921 január 16-án Pápa, hosszas szenvedés és a szentségek ismételt ájtatos föl-vétele után csendesen elhunyt. Az engesztelő szentmisét január 18-án délelőtt 9 órakor mutatjuk be a pápai bencés templomban, az ezt követő beszenteselés után Bakonybélbe visszük kedves halottunkat, ahol 19-én délelőtt 9 órakor tartandó szentmise után tesszük örök nyugalomra. A megboldogult született 1848-ban Győrött, beöltözött 1865-ben, ünnepies fogadalmat tett 1871-ben, áldozópap lett 1872-ben, apátá avatták 1904-ben. Az örök világhosszág fényeskedjék neki!”

— Az Ébredő Magyarok gyűlése.

Folyó hó 16-án fél 4 órai kezdettel tartották az Ébredő Magyarok közgyűlésüket népgyűléssel egybekötve a Griff-szálloda nagytermében. Még fél 3 óra sem volt, már zsufoláig megtelt a nagy terem a lelkes ébredőkkel. *Mesterházy László* megnyitva a gyűlést, szívhöz szóló, őszinte keresetlen szavakkal köszöntötte az Ébredő Magyarok két Budapestről kiküldött apostolát, *Budaváry László* nemzetgyűlési képviselőt és *Lenkey Lehel* tanárt, akiket a közönség szünni nem akaró éljenzéssel üdvözölt. *Mesterházy László* szavainak elhangzása után *Budaváry* emelkedett szólásra, s hatalmas két órási beszédeben a szónoki tehetség legfényesebb tanujelét adva, megvilágította azt a némes célt, aminek elérésére kell törekednie minden igaz magyarnak, minden kereszténynek, minden ébredőnek, ha azt akarjuk, hogy miénk legyen a jövő s ha meg akarunk s meg kell szabadulnunk a már létünket is fenyegető zsidó uralomtól. *Budaváry László* a lelkes, izzó hangulatban levő közönség beszéde végeztével percekig ünnepelte. Utánna *Lenkey Lehel* tanár, az Ébredő Magyarok Egyesületének igazgatósági tagja tartott rövid beszédet, statisztikai

az Országos Központi Hitelszövetkezet, a Hangya, a Gazdák Biztosító Szövetkezet, a Mezőgazdák Szövetkezet és több fel nem sorolható szövetkezet, mind-mind benne tisztelik alapító mesterüket.

Mig egyik oldalán szeretettel, becsületos megértéssel közelgett népünk lelke és tiszta értelme felé, hogy annak parlagon hagyott hatalmas gazdasági energiáit felébressze, öröklött nemes tulajdonságaiban, erkölcsiében megerősítette; a másik oldalán a toll hatalmával megbecsülést szerzett még a külföldön is a magyar névnek s egy tetterős, tudásban, tapasztalatokban gazdag és az ő nemes eszméin felnevelkedett hatalmas írói gárdát nevelt a magyar nemzetnek.

Nem érezzük magunkat hivatottnak arra, hogy Bernát István báberos érdemeit az őt megillető korszakba fonjuk. Csak kicsinyesüggéssel megillető szerénységgel kérünk holget magunknak ahogy a meleg, szeretettel teljes ünnepléshez, melyben Bernát Istvánt a kicsiny falvak milliói, a tudósok, hálás tanítványok hatalmas serege harminc éves jubileuma alkalmából részestli.

Megérte eszméinek fenséges diadalát; őt ez bizony boldoggá teszi. Bennünk pedig boldog büszkeséggel tölt el az a tudat, hogy a még ma is buzgó és tetterős apostol lábai elé mi, az ő hatalmas nyomdokain haladó törpe emberek is elhelyezhetjük a tisztelet, szeretet és hála egy szerény mezei virágát. D.

Rupert Rezső beszámoló-beszédei a devecesteri kerületben.

Élénk politikai élet színtere volt az utóbbi napokban a devecesteri kerület. Rupert Rezső, a kerület képviselője látogatta meg Nagy Pállal, a bácsalmási kerület képviselőjével, a Somlólajka községeit. Nagyobb beszédeket tartottak 15-én a kerület székhelyén: Devecesterben, 16-án Csöglén. Mindkét helyre messze falvakból sereglettek össze a választók. Amerre útközben is jártak a képviselők, kiket a devecesteri vezető emberek kísérték mindentűvé, a lakosság szeretettel és meleg ünnepléssel fogadta őket. Itt is, ott is küldöttségek jöttek eléjük, s kedves figyelemmel gondoskodtak róluk több községben, ahol útjuk át vitt. Forralt bort, s jó falatokat vitték kocsijukhoz, hogy a hideg ellen további utjukra óvják őket. Nem egy helyen, ahol a választások megoszlottak a szavazatok a jelöltek között, jöttek választók képviselőjükhöz és lelkesedéstől pirosló arccal vallották meg, hogy: „Mi nem voltunk akkor képviselő úr mellett; megmondjuk magyaros ösztöniséggel; de most már sajnáljuk, resteljük; most már mindannyian szerető hivei vagyunk; büszkén gondolunk nehez küzdelmeire; tudjuk, hogy a népek lelkes barátja; mennél többet üdözik, annál jobban szeretjük mi”.

Devecesterben és Csöglén órák hosszúságú beszéltek a képviselők a politikai eseményekről és általában a társadalom és az ország dolgai-ról. Áhítatos figyelemmel, mintha földbe gyökereztek volna a lábak, hallgatta őket mindenütt az impozáns számban összesereglett közönség. Vázolták mindazokat a kérdéseket, melyek a nemzetgyűlést a lefolyt év alatt foglalkoztatták, s hű képet adtak a mai állapotokról, s lelkesítő, vigasztalva szóltak a magyar jövődőről.

Rupert Rezső beszédeiből kiragadjuk a következő részeket:

„Két nagy eseménnyel indultunk el egy év előtt a nagy útra, a magyar jövődőről ígért földje felé, hogy megmentsük a megmaradt kis országot és visszazerezzük a régit: a keresztény hit igazságával, szeretetével és jóságával, s a hazaszeretést szent tűzzel és nagy akarással. Szomorúan kellett azonban tapasztalunk, hogy e remények csakhamar üres jelszavakká zsugorodtak. A keresztény szeretet, jóság és igazság helyébe gyűlölködés lépett úgy, hogy végre már ijedten kellett észrevennünk, hogy visszaéléseket, rendbontást, korrupciót és sok egyéb nagy bűnt akarnak egyesek és tömegek fedni és sokszor azonosítani a kereszténységgel. A hazaszeretéstől az lett, hogy egyes politikai csoportok csak a maguk önző érdekeit hajozták. Sokszor figyelmeztettem a Házat, hogy a jelszavas politika, különösen, ha a jogrendet is veszélyezteti, romlásba visz. Sürgettem a realia

keresztény és magyar politikát. Rám utaltam, hogy nem szavakra, igazságra, gyűlölködésre, hanem keresztény és magyar áldozatkészre van szükség! Első teendő a magyarság politikai létének biztosítása, s ha erre az Állam ereje nem elég, ám tegyék a haza oltárára áldozataikat azok, akiket Isten nagy javakkal megáldott. Új Széchenyi Istvánokra van szükség, kik jöszágainak egy-egy évi termését felajánlják a szenvedő nép szükségleteinek kielégítésére. Csak így lehet a keresztény és nemzeti eszmények diadalát biztosítani. Hiszen Széchenyi mondotta, hogy éhes embernek nincsenek eszményei, az éres gyomor lúbadán csak szitkolódás kél és egy félelmes forradalmi kiáltás: *kenyeret!* Az ország kereszténységének egyharmad része szinte éhhalálra van ítélve. Híjesztő mértékben nő a gyermekhalandóság és hány és hány kis magyar gyermeknek nem is szabad megszületnie, mert nincs számára asztal terítve a magyar földön. Ha ezen nem változtatunk, nem lesz a keresztény Magyarországból semmi. A haza még az életet is kívánhatja polgáraitól. Ha elveszte a férjét, apát, s a fiút: akkor is ahhoz joga van, hogy végzettségében a legsúlyosabb anyagi áldozatokat követelje azoktól, akik ezt a terhet megbirják.

Már kezdetben figyelmeztettem arra, hogy a gyűlölködés tönkre fogja tenni az országot. Nem hallgattak ránk. Napirenden voltak a leggonoszabb rendbontások, míg nem a külföld pénzügyi bojkott alá fogott bennünket. Napról-napra romlott pénzünk értéke. Még a bolsevizmus után is 25–30 frankot ért a száz koronásunk, azóta már alig ér valamivel többet, mint egy frankot. Ez azt jelenti, hogy a külföldről behozott árukért majd 25–30-szoros árat kell fizetnünk, mint kellett még a kommunizmus alatt is, mely pedig a gonoszágok gonoszsága volt. Könnyű belátni, mire vezetett ez, ha tudjuk, hogy majd mindenért külföldre szorulunk. Ezért van az, hogy az ország évi kiadása husz milliárd, mely megbirhatatlan adóterhet ró a népre. Láttam ezt előre s azért elébe vettem magamat az anarchia áradatának, mert az a kereszténység, mely még véres atrocitásokat is a kereszt oltalma alá igyekezett vonni: rosszra vezet, az országot nemcsak erkölcsi, hanem anyagi romlásba is dönti. Eltépte a rokonszenv szálait, melyeknek a művelt világhoz kellett volna bennünket kötni. Magunkra maradtunk. Pedig talán még a béke is másképp sikerült volna!

Mindhiába, a keresztény kurzus anarchiává fajult, mely csak felváltotta az anarchisták más nemét. A megújulás, a forradalmi rendszabályok, mert tümentek a kello határon, maguk is forradalomná váltak. Keletkezett egy hatalmi rendszer, amely milliókba, milliárdokba került ennek a szegény országnak.

Ez vette ki a tanult középosztálynak kezéből a mindennapi kenyeret. Hanem ennek az osztálynak egyrésze magának köszönheti végzetét, mert ahelyett, hogy józanul a nép politikája mellé szegődött volna, a túlzók mellé állt:

a plutokrácia észszerűtlen, sokszor kegyetlen és embertelen politikáját támogatta. Elterelték a nép figyelmét életbevágó kérdésekről, hogy a konjunktúrákat jobban kihasználják és üdvös reformokat elodáznai lehessen. Így történhetett csak meg, hogy például a nagy erdőtulajdonosok fájának ára közben megbirhatatlan magasra szökött; pénzünk értéke pedig folyton csökken. Ez a mi nyomorúságunk titka és nem az, hogy például a gabona drága. Békében 4 dollár volt a buza ára, ma két dollárnál is olcsóbb. Okozták a kisgazdatársadalmat; pedig mi, kisgazdaképviselők, hajlandók lettünk volna arra is, hogy a hatodik holdtól kezdve mindegyik kisgazdától ingyen vegyenek el egy-egy méter-mázsza kenyérmagot, a többi felejt pedig hadd rendelkezze szabadon; szívesen hozták meg a kisgazdák ezt az áldozatot: az ellátatlanokért, de azután a közép- és nagybirtok adja át a hazának a többi, amire még szüksége van. Jó tanácsunk hiábavaló volt. Most némely helyen még vetőmagra szorulnak. Arról pedig szó sincs, hogy a készpénzből élőkön áldozattal segítsenek.

Álljon mellénk az intelligencia, mely eddig maga alatt vágta a fát, mikor holmi görögűzés káprázatpolitikának odaadta magát. A kisgazdaosztály is a középosztályba tartozik, vele lehet csak igazi polgári politikát folytatni s a polgári államot, milliók országát megteremteni, melyben többé nem egy-két ember fogja megszabni, hogy mi a fontos: az-e, hogy a Habsburg-ház, ha török, ha szakad, mielőbb visszakérüljön a trónra, hogy a főrendiház mielőbb helyreállíttassék, vagy az, hogy betevő falatunk legyen s minden kérdésünket ahhoz képest oldjuk meg, miképp lesz az jobb régi határaink visszazerezzése szempontjából. Semmiféle ábrándot nem üzhettünk, csak a szent önzésnek, a magyar érdeknek politikáját kell követnünk. Az utókor megátkozhat bennünket, ha ma gyáván, fértalanul viselkedünk, csak azért, mert egyesek zolgaság nélkül nem bírják függetlenségünket elképzelni. Azt nem szabad megengedni, hogy a magyar nép akaratainak érvényesülését főrendiházi reformokkal megnehezítsük. Igazi törvény csak az lehet, a lelkek mélyéig hívó, vérré váló, mely a magyar milliók egyetlen akaratának levegőjében születik meg. Jijenek a tudósok is ide. Született törvényhozókra pedig nincs szükségünk.

Ma az integritás kérdése az, amely bennünket a mindennapi kenyéren kívül még érdekelhet. Katonaerőket is erre a célra kell szerveznünk. Igazi néphadsereg van szükség, mely nem egyes emberek vagy politikai csoportoké. Nagy katonai terheket, melyek meg nem térülnek, nem bírnak el. Sok nem gyámölcsöző kérdés ronjja állami életünket, pénzünk értékét, mi megint elsősorban csak a középosztály tanult elemeinek szájából veszi ki a kenyeret. De hiába, védképességünket meg nem gyengíthetjük. Hanem azt el lehet érni, hogy ne kerüljön sokba. Már eddig is be lehetett volna vezetni azt a rendszert, hogy minden községbe kihelyeznek egy-egy derék tisztet, olyat, ki a polgársággal együtt tud érezni.

Ez átvénné a község testnevelésének irányítását. Már az ifjakat sportra nevelni; az arravalókat katonának képezni. Egyik falu a másikkal, majd több község, több községgel katonai gyakorlatokat végezhetne. Ott lenne az egyes községekben 50–100 fegyver, megbízható kezekben. Forradalmár ellen is hathatós erő. Nemes vetélkedésre buzdítana, sportá válnék az egész katonaság. Általánossá tenné ez a rendszer a magunk erejébe vetett hitet is. Önbizalmat teremtené. Minden falu magáról tudná, hogy a többi falu is olyan erős, erős tehát az ország is. Mindenkit jó, büszke, kedvelő szolgáló katonává lehetne képezni, hogy milliónyian lehessünk, mire újra hív majd a haza. Es ez nem kerülne sokba. Nem kellene 30–40.000 koronát egy-egy katonára költeni; a munkától sem vonná el polgárait, mert szabad időben lehetne tűzni a katonáskodást, s szenvedélyé fokozni a sportot. Így megoldatnék a katonatiszti kérdést is; elhelyezést nyerne minden tiszt, aki megérdemli. Készen lenne az igazi polgárhadsereg, a nemzet hadserege, melyet kedvelt tisztek vezetnének. Csak a városi parádékról kellene lemondani; arról, hogy a tábornokok egyenruhás hadsereggel játszanak. Olomkatonák helyébe félelmes és öntudatos polgárkatonák nőnének. A rendre majd vigyázna az államrendőrség és csendőrség. A

megtakarított sok-sok milliárd egy részét aztán készleteket lehetne szerezni s jutna belőle elég a nyomorgó tisztviselőknek is; de a nagyobb része meg is maradna. Nem lévén oly nagy improduktív kiadásunk, valutánk is javulna, egészen megjavulna. Ellenségeink nem szöhatnának bele, hogy katonásként helyett sportot játszanak, militarizmus helyett civilizálódnak, mely — a polgár és katoná egy levén — erősebb minden militarizmusnál. Láttuk, hogy a háboruban is először a militarista államok, a gépkatonák államai omlottak össze.

Minden magyart, a születendőket is megmenteni! Ez volt a kizsákdopolitika eddig, mely magáért eddig ügyszólván semmit sem tett. Ezt a politikát kell követnünk. El kell helyezni hivatásos katonáinkat, a menekült magyarokat is, el kell látnunk a létminimum határáig tisztviselőinket is, mindenkit, aki magyar. És ez sikerül, mielőtt az öncélú militarizmus rendszerén túl leszünk. Ez emészti ma föl mindenünket. Hiába! Látjuk abból, hogy ratifikálnunk kellett.

Nem kell kétségbe esni, a világhelyzet változni fog és fegyver ereje nélkül is vissza fogja adni régi hazánkat. Ma az igazság fegyverek nélkül, sőt fegyverek ellen is érvényesül. A mi ezeréves igazságunk pedig igazán igazság. Földrajzi, gazdasági és történelmi szent-háromság. Ha pedig véralázot kell majd, mikor út az óra, akkor is készen leszünk, ha mindnyájan katonák, igazi nemzeti hadsereg vagyunk!

A keresztény politikát *Szent István* politikaként kell felfognunk. Hivatása, hogy továbbra is Nyugathoz kapcsoljon bennünket, hogy ha Nyugatnak majd választania kell, hogy bennünket, vagy a keleti kereszténység országait támogassa-e, mellénk állítsa a szolidaritás. A katolikus *Franciaország és Itália* s a protestáns *Anglia és Amerika* egyformán megtalálja itt a maga keresztény testvéreit.

Meg kell mentenünk a sok mulasztásból legalább azt az egy értéket, amit a nyugati kereszténység legtöbbre becsül: a szabad és művelt *Embert*. Ha csirkéfogók gaztetteinek leplelül engedjük aljasodni kereszténységünket, nem fog sikerülni az, s akkor elvesztettük a Nyugattal való testvériséget és vele jövődönk reményégeit is.

Szerető szavakkal emlékezett meg a szónok vele levő barátjáról, *Nagy Párról* is, az igazi ismert nevű és nemes lelkű kizsákdá képviselőről. Elmondta, hogy lelkük akkor forrt össze, mikor *Nagy Pál* felállott a parlamentben és tiltakozott a botbüntetés behozatala ellen, mely kilőtte bennünket a kultúrmentetek közül. Azt mondta ekkor *Nagy Pál*: A botot azért nem szavazta meg, mert a deres volt az, melyen Magyarország életerejét századokon át összetörték. Jobbágy szülők gyermeke. Ősei emléket gyalázná meg, ha a bot mellett szavazna, mely szomorú századokra emlékeztet.

Nagy Pál beszédeiből vesszük a következő részt:

„Eljöttem a devecseri kerületbe, mert kíváncsi voltam arra a népre, mely az én nemes érzésű barátomat, *Rupert Rezsőt*, a bátor harcost, a parlamentbe beküldötte. Látom a Somlóvidék derék népét, most már meg tudom érteni, honnan volt az én barátomnak az a nagy ereje, bátorsága, elszántsága, mellyel még a halált is megvetve, hónapokon át küzdött az anarchia ellen. Népe lelkéből vette az erőt ehhez a nagy feladathoz, mellyel azok közé állt, kiknek a haza sokat köszönhet. A devecseri kerület népe öntudatos, igaz magyar, acélos, bátor, szabadságot szerető, nemes érzésű és vértanúságra kész. *Rupert Rezső* egyszerűen csak — ilyen devecseri volt! Ennyi az egész és akkor megérthető, hogy bátor, dacos és ilyen igaz magyar volt. Kerület és képviselője melőlk egymáshoz, ma már mindkettőnek nevét ismeri országvilág. Adja az Isten, hogy az egész ország mielőbb olyan öntudatos kerületté váljék, mint a devecseri, s akkor mindegyik majd egy-egy *Rupert Rezsőt* fog adni a hazának. És ha ad, akkor szerencsés lesz.”

Szólott még *Nagy Pál* azokról a rágalmakról, melyeket a reakciós politika sajtója *Rupertre* szór; szeretnék erejét ezzel megtörni s így a kizsákdopolitikának is ártani. „Hanem

— úgymond — a rágalmak *Rupert Rezső* egyéniségéről lepattanának. Hiába akarják elhitetni a világgal, hogy akármikor is anyagi érdekekből cselekedett, mikor gonosztevőkről rántotta le a leplet az ország színe előtt. Jól tette! Kötelességét teljesítette! A haza javára cselekedett! Amit ő tett, nincs az a pénz, mellyel azt megfizetni lehetne. Heteken át életével játszott, mindnyájan aggódtunk érte, bár örültünk, hogy végre van valaki, aki a különböző veszedelmes maffiákkal szembezáll. Lehetett volna ezt pénzért cselekedni? A *Landau-ügyet* is fel kellett tártani a világ előtt. Ha mindazt, amit előadott, mint ügyvéd teljesítette is, tapasztalatait közölni kellett az országgal, vive annak javára váljanak. Javára is váltak, mert ott fordult meg kissé a dolgoknak már-már katasztrófát jelentő rendje. Azóta kezd érezhetővé válni a jogrend s az atrocitások megszűnése.”

Györfy Kálmán ref. tanító köszönte meg meghatolt szavakban a választók nevében a látogatást és a beszédeket, biztosítván a választók lelkes tapsai és éljen-kiáltásai közepette a kerület képviselőjét és kedves vendégét a választók oszlatlan szeretetéről és bizalmáról.

Szűnni nem akaró ünneplés követte a beszédeket, míg nem a sok szives vendéglátás után, szép napok emlékeit vive magukkal, késő éjjel Csögléről *Páppára* utaztak a képviselők, hol egy napot időztek, mint polgármesterünk szívesen látott vendégei.

„Csönka Magyarország — nem ország,
Egész Magyarország — monyorország!”

LEGÚJABB.

Tisza gyilkosa meghalt.

Budapest, jan. 20.

Dobó István, a budapesti 16-os számú helyőrségi kórházban ma hosszas betegség után meghalt. *Dobó* volt az, aki 1918-ban gróf *Tisza Istvánt*, a nagy magyar államférfiut meggyilkolta.

Az ir forradalom.

Bécs, jan. 20.

A M. T. I. jelenti: angol csapatok megszállották *Dublin* városának nagy részét. Az egyik kerület minden házát átkutatták. Az első emeletek lakóinak fél órát engedtek arra, hogy eltávozzanak a lakásaikból. Azután gépfegyvereket helyeztek el, melyekkel az egész várost sakkban tartották. Éjjel nagy utcai harcok támadtak. Az ablakokból lövöldöztek a katonákra, akik gépfegyverekkel tüzeltek vissza. Sok katona és polgár sebesült meg. A megölt sinfeinek számát nem sikerült megállapítani, mert a sinfeinek a halottaikat elrejtették.

Amerikai kölcsön Európának.

Bécs, jan. 20.

A M. T. I. jelenti: *Harding* Newyorkban beszédet tartott, melyben kijelentette, hogy hosszulejáratu kölcsönt eszközöl ki tőkebefektetés céljából az európai államok részére.

Gyimóti-ut 1. számú ház,

(Szélesvizni) gazdálkodási célokra kiválóan alkalmas, nagy udvarral s kerttel **szabadkézből eladó.**

Bővebb felvilágosítás *Brenner Ernőné* Rákóczi-utca 6. szám alatt nyerhető.

HIREK.

Franciscs Norbert †

Ismét elávozott, ismét itt hagyott bennünket egy *igazi férfit*, akinek egész életét, nemes munkásságát a kötelességudás, a lángoló hazaszeretet jellemezte. Most távozott el tőlünk, a legnehezebb időkben, amikor oly nagy szükségünk volna világító jellemekre, aki megmutatná az utat, amely kivezet bennünket a mai bizonytalanság rettenetes örvényéből. Mi, akik koporsójánál állunk, elrebegve az utolsó Istenhozzádót, fohász két szívünkben, kérve a Mindenhatót, adjon még sok ily nemeslelkű, önfeláldozó, hazáért rajongó férfit, mint *Franciscs Norbert* volt, s mi, akik még itt maradtunk, legyen nekünk eszményképünk, lakozzék nemes lelke a mi lelkünkben, mert a nagy harcot, ami még reánk vár, csak úgy végezhethetjük be diadalmasan, ha az Ő eszményképe: a hit, a hazáért való rajongás lez a mi hitünk is. A boldogultat — aki városunkban hunyt el — folyó hó 19-én *Bakonybélben*, apátsága székhelyén helyezték örök nyugalomra. Előző nap a holttest a pápai bencés templomban volt febravatalozva, hol dr. *Bárdos Remig* pannoni halmi főapát fényes segédlettel mondott gyász-misét, melyen hatalmas számu és előkelő közönség s a Rend kiküldöttjei vettek részt. Beszentelés után a holttestet a résztvevők nagy tömege elkísérte a Szélesvizig, ahonnan újabb beszentelés után *Bakonybélbe* vitték, ahol a község nagy részvete mellett *Jándi Bernandin* dömlői apát végezte a szertartást. — A gyász-esetről a *Bakonybéli* konvent a következő gyász-jelentést adta ki:

„A *Szent-Móricról* nevezett *szent-benedek-rendi bakonybéli apátság* konventje szomoródat szívvvel, de Isten akarataiban megnyugodva jelenti, hogy szeretett feje, nagyszájas és főtisztelendő *Franciscs Norbert* apát úr, *Győr* város volt országgy. képviselője és tankerületi kir. főigazgatója, 1921. január 16-án *Páppán*, hosszas szenvedés és a szentségek ismételt ájtatos fölvétele után csöndesen elhunyt. Az engesztelő szentmisét január 18-án délelőtt 9 órakor mutatjuk be a pápai bencés templomban, az ezt követő beszentelés után *Bakonybélbe* visszük kedves halottunkat, ahol 19-én délelőtt 9 órakor tartandó szentmise után tesszük örök nyugalomra. A megboldogult született 1848-ban *Győrött*, beöltözött 1865-ben, ünnepes fogadalmat tett 1871-ben, áldozópap lett 1872-ben, apáttá avatták 1904-ben. Az örök világosság fényeskedjék neki!”

— Az Ébredő Magyarok gyűlése.

Folyó hó 16-án fél 4 órai kezdettel tartották az *Ébredő Magyarok* közgyűlésüket négyüléssel egybekötve a *Griff-szálloda* nagytermében. Még fél 3 óra sem volt, már zsufolásig megtelt a nagy terem a lelkes ébredőkkel. *Mesterházy László* megnyitva a gyűlést, szívhez szóló, őszinte keresetlen szavakkal köszöntötte az *Ébredő Magyarok* két *Budapestről* kiküldött apostolát, *Budaváry László* nemzetgyűlési képviselőt és *Lenkey Lehel* tanárt, akiket a közönség szűnni nem akaró éljenzéssel üdvözölt. *Mesterházy László* szavainak elhangzása után *Budaváry* emelkedett szófásra, s hatalmas két óras beszédében a szónoki tehetség legfényesebb tanujelét adva, megvilágította az a nemes célt, aminek elérésére kell törekednie minden igaz magyarnak, minden kereszténynek, minden ébredőnek, ha azt akarjuk, hogy miénk legyen a jövő s ha meg akarunk, s meg kell szabadulnunk a már létünk is fenyegető zsidó uralomtól. *Budaváry László* a lelkes, izzó hangulatban levő közönség beszéde végeztével percekig ünnepelte. Utánna *Lenkey Lehel* tanár, az *Ébredő Magyarok Egyesületének* igazgatósági tagja tartott rövid beszédet, statisztikai

adatokkal megvilágítva a zsidóság rettenetes, mindent kizsákmányoló térnyerését. A lelkes éljenzessel fogadott beszéd után Zalán Menyhért megköszönve a vendégek lebilincselő, meggyőző előadását, Nagy György, az Ébredők helybeli csoportjának titkára, felolvasta a 40 tagú választmány névsorát, amit a közgyűlés egyhangulag elfogadott. Zalán Menyhért zárószavai és Budaváry László buzdító szavai után a gyűlés véget ért.

A MOVE hangversenye. A MOVE országos elnöksége propaganda osztályának staggione zeneművész társasága által a hó 26-án, szerdán este a Griff-nagytermében megtartandó MOVE hangverseny iránt a közönség körében igen nagy az érdeklődés. Az estély sikere érdekében a helybeli MOVE főosztály a legszélesebb körű propagandát indította meg s a jelekből következtetve, a hangverseny valóban fényesnek, élvezetet nyújtóknak ígérkezik. A budapesti művésztriász bájos hölgytagját, Ulbrich Szószy gordonka-művésznőt és Rédy Károly százados zongoraművészt közönségünk már, mint régi ismerősöket fogja üdvözölhetni és sokan fogják a jelenleg Olaszországban tartózkodó báró Puchner Szilárd helyét betöltő Koller Alfréd hegedűművészt is ismerni, aki budapesti önlálló hangversenyein legutóbb is óriási sikereket artott. — A hangverseny részletes műsorát legközelebbi számunkban közöljük. — Jegyek már most válthatók Kis Tivadar és Hajnóczky Árpád könyvkereskedésében.

A Polgári Kör a hó 23-án délután 2 órakor tartja évi rendes közgyűlését, melyre a Kör t. tagjait ez úton hívja meg az elnökség. — Tárty: az 1921. évi költségvetés; tisztújítás.

A textilmunkások közgyűlése. A pápai keresztényszociálista textilmunkások szakszervezete folyó hó 23-án vasárnap délután 3 órakor a Kaszinó nagytermében évi rendes közgyűlést tart. Tárgysorozat: elnöki megnyitó, pénztári jelentés, tisztikar felmentése, új tisztikar megválasztása és indítványok. A közgyűlésen szavazati joggal csak azon tagok bírnak, kik az alapszabályok értelmében három havi tagsági járulékkal hátralékban nincsenek. Kérjük a tagokat, hogy a kitűzött helyen és időben pontosan jelenjenek meg. *Az elnökség.*

— Ingyen fa a szegényeknek. Az Esterházy Jenő gróf által adományozott rőzsekötegek e héten már kiosztásra kerülnek a jótékony egyesületek közös bizottsága által megállapított szegények között. Körülbelül 500-ra tehető azok száma, akik így módon ingyen fához jutnak. A rőzsekötegek a város-majorkan kerülnek kiosztásra utalványok ellenében.

— Eltűnt és megkerült sertés-kereskedők. Vér Tamás pápai, Somogyi Márton és Vajtai Gábor adászteveli lakosok még a múlt héten Zalába utaztak, hogy sertéseket vásároljanak. Eltávozásuk óta körülbelül 10 nap telt el, de az illetők semmi életjelt nem adtak magukról, úgy hogy hozzátartozóik a legnagyobb bizonytalanságban voltak hogylétük felől. A kétségbeejtő helyzetet még növelte a városban is elterjedt hír, mely arról beszélt, hogy Tapolca határában 3 férfi holttestére bukkantak, s a holttestekben az eltűnt, illetve magukról életjelt nem adó sertéskereskedőket vélték felismerni. Hatóságaink is mindent elkövettek a titokzatosnak látszó ügy felderítésére, s érintkezésbe léptek illetékes közegekkel, hogy bővebb felvilágosítást nyerjenek az esetleges büntényre vonatkozólag. A sok találgatásnak, a sok, talán nem rosszakaratu pletykának a tapolcai főszolgabíró távirata vetett véget, aki értesítette a főbírói hivatalt, hogy az eltűnt és keresett sertéskereskedők Tapolczán vannak és teljesen jól érzik magukat.

— Táncmulatság. A Pápai Felsővárosi Róm. Kath. Olvasókör 1921. évi január hó 23-án este 8 órai kezdettel a könyvtár-alap javára zártkörű táncmulatságot rendez a Griff-szálló nagytermében. Belépő-díj személyenként 20 korona. Felülfizetéseket, tekintve a nemes ügyet, köszönettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak.

— Beszűntetik a városi tejközpontot? Sok volt a panasz a városi tejközpont ellen a közönség körében. Mindent hallottunk, csak jót nem a kiárusított tejről. Egyesek szerint nem lehet felforralni, mások szerint savanyu volt, a harmadik már arról panaszkodott, hogy a tejközpont teljesen víz izé van. A dolog a rendőrségnek is tudomására jutott, s a nyomozás során tényleg megállapítást nyert, hogy az egyik Petőfi-utcai tejelárusító helyen nagyon is vizes tejet szolgáltatnak ki. A rendőrség az esetet tudomására hozta a polgármesternek, aki a vizsgálatot elrendelte, melynek folyamán a központ vezetője azt a felvilágosítást adta, hogy a tejet már megvizelve hozzák be a közeli falvakból Pápra, úgy hogy a közönségnek a legtöbb esetben tényleg jogos a panasza. Mint értesülünk, a városi tanács is foglalkozik az ügygel, s valószínű, beszünteti a tejközpont működését.

— A földmivelésügyi miniszter az „Akarat” ellen. A földmivelésügyi miniszter a járási főszolgabírónak és a városok polgármestereinek rendeletet adott ki, amelyben rámutat arra, hogy az „Akarat” szervezetet az azal az ígérettel toboroz tagokat, hogy azoknak házhelyeket és földet fog szerezni. A miniszter szükségesnek tartja megállapítani, hogy az „Akarat” szervezetet magánjellegű üzleti vállalat, amelynek a földbirtokpolitikai természetű hivatalos ügyekbe semminemű beavatkozási joga nincs.

— Az enyhe idő és a vetések. A legöregebb gazdák sem emlékeznek a múlt hetihez hasonló januári, valószínűleg tavaszi időjárásra. Az enyhe idő és a sok csapadék nagy hasznára válik az őszi vetéseknek és remélni lehet, hogy a kedvező hőmérséklet enyhíteni fogja a kárt, amelyet az októbervégi nagy hidegek okoztak. Persze az égerkárokat, melyek az ország egyes részeiben igen súlyosnak mutatkoznak, már ez a kedvező időjárás sem fogja reparálni. Ezt csak tavasszal lehet majd pótolni.

— A vidi műkedvelők színelőadása. A Vid községi Nőegylet tagjai fényesen sikerült színelőadást rendeztek karácsony és újév ünnepeken a Nőegylet javára. Szinte került az „Érdemkereszt” színmű rendkívüli nagy sikerrel. Az előadásnak különös érdekessége volt, hogy a férfiszerepeket is nők játszották. Minden dicséretet megérdemel Pethő Mariska, aki a tanító szerepében kitűnő produkált, úgyszintén Baranyai Mariska a szakácsné szerepében ennielőan kedves volt. A többi szereplőről: Sikos Mariska, Sikos Ilka, László Eszti, László Linusról is a legnagyobb elismerés hangján kell megemlékeznünk. A szép erkölcsi siker mellett szép anyagi eredménnyel is járt az estély rendezése, tekintélyes összeget juttatva a Nőegyletnek. — Az estélyen felülfizettek: Csékesi Antal 300 K, Barcza Dezső, Péter Pál, Sikos Lajos 100—100 K és még számos névtelen felülfizető 50—50 K, melyért ez úton mond hálás köszönetet a Nőegylet vezetőségére.

Bognárt

idényre, esetleg éves konvencióra keres = az ajkai uradalom intézősége Ajka.

Szerkesztői üzenetek.

Jámbor favágó. Inkognitóját igazán jól választotta meg. Beküldött verse valóban egy jámbor favágóra emlékeztet, kinek inkább a fejsze, mint a toll való kezébe. Ép úgy, mint a favágó munkáját, ez is kályhafűtésre használtuk fel. Névtelen verseket nem közlünk, még akkor se, ha igazán jók. — *Képzőművészek.* Az előadások a jövő hét első napján kezdődnek meg.

Szerkesztő: Dienes Sándor.

Laptulajdonos: Zallavy Sándor.

Pápa, 1921. Főskeleai könyvnyomda.

A Jókai-utca 86. sz. ház (úri lak, nagy kerttel) eladó.

Bővebb felvilágosítás a Csóka-vendéglőben nyerhető.

**CEMENTLAPOKAT,
CEMENTCSÖVEKET,
KUTGYÜRÜKET,
ETETŐ- ÉS ITATÓ-
VÁLYUKAT**
készít és raktáron tart
CZIFRA JÓZSEF
cementáru-gyára
PÁPA, Anna-tér 9. sz.
Telefonszám: 123.

Eladó ingatlanok.

- A Veszprémi út 46. számú ház, mely gazdálkodási célra különösen alkalmas; kerttel együtt szabadkézből eladó.
  - A Korona-utca 19. számú ház a hozzátartozó kerttel eladó.
  - A Rákóczi-utca 11. számú ház szabadkézből eladó.
  - A Szladik János utca 6. számú új ház nagy kerttel, gazdálkodási célokra igen alkalmas; szabadkézből eladó.
  - A Csóka-utca 26-ik számú ház, amely gazdálkodásra kiválóan alkalmas, 10 darab állatra való jókárban levő istállóval — eladó.
- Bővebb felvilágosítások nyerhetők Selinko Manónál, Rákóczi-utca 6. szám alatt.

Takács Antal

épület-, bútor- és műbútor-asztalos,
Pápa, Veszprémi-út 9. szám.

Elvállalok szakmamba vágó mindenemű munkát szolid kivitelben, jutányos áron. — Külföldön szerzett sok évi tapasztalataim alapján abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy t. megrendelőim igényeit minden tekintetben kielégíthetem, s ez alapon kérem a m. t. közönség szives pártfogását. — Költségvetésekkkel, tervekkel közösséggel szolgálok.